

KOMENTÁŘ: Býti mladistvým kádrovákem. Kam se posunula kulturní fronta

Byl jsem mladistvým intelektuálem | foto: Alfedus

11. února 2023 13:00

Před čtvrtstoletím jsme natočili krátký film „Byl jsem mladistvým intelektuálem“, který ironizoval povýšenectví tehdejší kulturní fronty. Dnes už jsme mnohem dál, druhý díl by se musel jmenovat „Byl jsem mladistvým kádrovákem,“ píše v komentáři pro MF DNES scénárista a režisér Marek Dobeš.

Když jsme v roce 1998 zhruba touto dobou začínali s kolegy pracovat na krátkometrážní komedii „Byl jsem mladistvým intelektuálem“, reagovali jsme na společenský zeitgeist, ducha doby. Fenomén, který jsme jako mladí filmoví kritici vycítili z diskusí s našimi staršími kolegy, kteří nemohli přijmout, že o filmech by se mohlo psát s nadsázkou, a „Pulp Fiction“ Quentina Tarantina dokázali štítlivě zhodnotit jedině s nálepkou morytátů z podsvětí.

Kdokoli zapochybuje, je efemérním temným protivníkem, kterého bojovníci bílé IQ magie musí zdolat všemi prostředky. Vylučováním, ostrakizací, cejchováním, umlčováním.

Diváky zdola budovaná ČSFD neboli Česko-Slovenská filmová databáze ještě neexistovala, takže filmová kritika byla doménou omezeného počtu vyvolených profesionálů. Podobně jako se dnes pracovníci hlavních mediálních domů drží svých pozic. I oni se cítili být obránci vzdělanosti šířícími ve šlépějích Václava Matěje Krameria osvětu mezi lid obecný.

Není divu, že v České televizi jsme náš scénář prezentovali s mírným pomrkáváním jeden na druhého jako podobenství o rozevírání se nůžek mezi plebem a intelektuálními kulturními elitami. Už tehdy nebylo jednoduché proniknout do specifického prostředí elitního světonázoru.

Kulturní devadesátkový disent

Tehdejší doba s sebou nesla étos postavy divadelníka revolucionáře, bojovníka s totalitou, prezidentem byl dramatik filozof a zahrát si v reklamě mohli jen odvážní jedinci typu Jiřího Suchého, kteří pak čelili rozhodnému odsudku semknuté fronty kolegů. Býti intelektuálem v sobě proto tehdy ještě neslo sílu vlajkonoše, věrozvěsta světonázoru, společenské elity a také trochu ideového disidenta.

Podvrtnost naší činnosti s mnohovýznamovým názvem „Byl jsem mladistvým intelektuálem“ proto nemohla unikat vnitřním mechanismům ČT příliš dlouho. Pokusu přerukat příběh o mladém videomaniakovi, který se po kousanci od šéfintelektuála v odkazu na vlkodlačí horory začne měnit v kantovsko-heideggeroidní povýšené stvoření, jsme unikli rychlostí realizace a brzkým stanovením premiéry v kinech. Šlo o doznívající éru předfilmů, kde byl projekt pevně programován v rámci Febiofestu.

Shodou šťastných okolností se nám podařilo vyprodukovat nevídané – za své soukromé a českotelevizní peníze jsme finančně půl napůl natočili dílko, které by za normálních okolností nikdy v ČT neprošlo, a to ani v doznívající éře popřevratové české glasnosti. Vždyť „Česká soda“ už to tehdy měla rok za sebou a přecházela do stavu rigor mortis občasných repríz.

Komedie „Byl jsem mladistvým intelektuálem“ šla do kin roku 1999. V průběhu let se stala kultovní, práva odkoupil správce digitálního obsahu a po dvacet let později ji můžete zdarma oficiálně zhlédnout na YouTube. Dokonce i Česká televize ji ve výjimečných případech tempem zhruba jednou za dekádu reprizuje v postpůlnočních časech. Úvahy o remaku by tedy mohly být namíště. Jenže dnes by se druhý díl musel jmenovat „Byl jsem mladistvým kádrovákem“.

Vstali noví kádrováci

Tehdejší vrstvu společenského předvoje reprezentovali intelektuálové, kteří bojovali svůj marný, o to však povýšenější boj s většinou společnosti z palebných pozic převážně estetických. Jako každá menšina, oni si zasloužili za své donkichotství respekt. Sice si Homera Simpsona pletli s Homérem, jenže se mohli alespoň k něčemu nezpochybitelnému vztahovat.

Dnes se jejich zákopové války evolučním tlakem přetransformovaly v něco potenciálně mnohem nebezpečnějšího. Bašty jsou nyní takzvaně hodnotové. A z kulturní fronty prosákla bohorovná nadřazenost do sféry politické. Kádrováci prorostli do všech IQ vrstev společnosti. Jsou samozvanými strážci etiky, logikou se nezdržují, noetiku omezili na „jen my víme,“ s odpůrci vedou metafyzický boj.

Pro dnešní držitele pravdy názoroví oponenti stěží patří mezi demokraty, mnohdy jsou něčím méně než občany, možná dokonce méně než lidmi. Jsou zlem. Jak si vůbec mohou dovolit se ptát „Co víme?“, „Co to znamená říci, že něco víme?“, „Jak víme, že víme?“ a „Na čem stojí naše přesvědčení?“ Kdokoli zapochybuje, je efemérním temným protivníkem, kterého bojovníci bílé IQ magie musí zdolat všemi prostředky. Vylučováním, ostrakizací, cejchováním, umlčováním.

Od dob neustálého tázání TGM, Václava Havla a Václava Klause se česká cesta za pravdou radikálně zúžila. Ale nejen u nás, platí to pro celý západní svět. Jestliže jsme na konec našeho krátkometrážního dílka v roce 1999 umístili žlutý pop antický portál McDonald's jako odkaz na hodnotově neutrální inspiraci étosu země svobody, dnes bychom hledali ideál marně. USA se svými kulturními válkami zběsile dupe po krédech otců zakladatelů, vandalizuje jejich pomníky a omezuje svobodu slova.

Marek Dobeš, scenárista a režisér

Když intelektuál zmutuje

Pasivně verbální pohrdání masou, sunoucí se vpřed stádním životem materiální, vystřídala aktivní šikana. Kde se různé „Katovny“ pouze povýšeně distancovaly, tam nyní stojí gardy kádrováků prosazujících cílený nátlak ve všech oblastech života. Společnost se už nedělí na oduševnělé estéty a otroky komerce, ale na držitele světonázorové pravdy a dav určený k převýchově.

Dnešní „Katovny“ otevřely specializované pobočky a jedou světonázorovou agendu. Chrlí témata jako xenofobie, toxická maskulinita, pozitivní diskriminace až adorace menšin, zaklínají se nadosobními hodnotami klimatismu a dalšími evolučně generovanými progresivismy. Stačilo třicet let a spory nesmiřitelných a hlavně neukojitelných ideologií najdeme doslova všude.

Jakmile padnou jednotící principy, jako jsou sdílené národní a státotvorné mýty, začne se značně vyšisovaná společenská smlouva zákonitě trhat.

Rychlost jejího rozpadu se zvyšuje. Český intelektuál nultých let zmučoval do deklarativně jediného opravdového kovaného demokrata, ideově se rozesešel napříč celou společností. Kádrováci rozevírají nůžky světonázoru, vedou svatou válku o občanské duše. Vytyčují postulat „my versus oni“, přičemž o sobě nepochybují, maximálně se dělí na umírněné a zapálené. Svou uvědomělost berou jako úhelný kámen fungování společnosti.

Mávání sekerou ctnosti

Exekutoři ctnosti prorostli celou společností, shora dolů, zleva doprava. Soudí, cejchují, nálepkují, překřikují, vytěsňují, vyhazují z práce, pokoušejí se už dokonce i zavírat. To vše ve znamení ideové převahy, kterou sami pro sebe deklarovali.

Jestliže v našem „Intelektuáloví“ posílal guru hlavního hrdinu proti jeho dívce slovy „Jdi a kousni, ať i ona rozšíří naše řady“, dnes by věta nejspíš musela znít: „Proveď sebekritiku. Ji zavrhní jako reputační riziko, a pokud se styku ní nezřekneš, vyloučíme z našeho středu se všemi důsledky i tebe.“

„Byl jsem mladistvým intelektuálem“ byla devadesátková sranda. Noví kádrováci nultých let to teď ale myslí smrtelně vážně.
